מתני'

מתני' מי שנזרק עליו אחד מן הדמים ונטמא א)רבי אליעזר אומר סותר את הכל וחכ"א איביא שאר קרבנותיו ויטהר אמרו לו מעשה במרים התרמודית שנזרק עליה אחד מן הדמים ובאו ואמרו לה על בתה שהיתה מסוכנת והלכה ומצאה שמתה ואמרו חכמים תביא שאר קרבנותיה ותטהר: **גמ'** קתני ר' אליעזר אומר סותר את הכל בוהאמר ר' אליעזר כל אחר מלאת שבעה סותר אמר רב מאי סותר נמי דקאמר ר' אליעזר סותר קרבנותיו הכי נמי מסתברא דקתני וחכ"א (א) תביא שאר קרבנותיה ותטהר ש"מ ומעשה נמי במרים התרמודית שנזרק עליה אחד מן הדמים ובאו והודיעוה על בתה שהיתה מסוכנת והלכה ומצאה שמתה ואמרו חכמים תביא שאר קרבנותיה ותטהר ש"מ:

הדרן עלך שלשה מינין

כהן גדול ונזיר (ב) באין מיטמאין לקרוביהן גאבל מיטמאין למת מצוה היו מהלכין בדרך ומצאו מת מצוה רבי אליעזר אומר יטמא כהן גדול ואל יטמא נזיר וחכמים אומרים דיטמא נזיר ואל יטמא כהן ההדיוט אמר להם רבי אליעזר יטמא כהן שאינו מביא קרבן על טומאתו ואל יטמא נזיר שהוא מביא קרבן על טומאתו אמרו לו היטמא נזיר שאין קדושתו קדושת עולם ואל יטמא כהן שקדושתו קדושת עולם: **גמ'** בשלמא כהן גדול ונזיר האי סבר כהן גדול עדיף והאי סבר נזיר עדיף משוח בשמן המשחה

ומרובה

רש"י

מתני' במרים התרמודית. מתרמוד שם מקום: **שהיא מסוכנת והלכה ומצאה שמתה.** ונטמאת עליה ואמרו חכמים כו' א): **גמ' קתני.** במתני' ר' אליעזר אומר סותר את הכל והא שמעינן ליה דאמר דכל אחר מלאת שבעה סותר ותו לא והא הכא אחר מלאת הוא: **אמר רב מאי סותר נמי דקאמר ר"א סותר קרבנותיו.** והכי קאמר יביא כל קרבנותיו לאחר שיטהר ואותו זבח ראשון שנזרק דמו לא עלה לו ולעולם ז' הוא דסותר ותו לא לדברי הכל ובהא פליגי ר' אליעזר סבר אותו זבח ראשון לא עלה לו ויביא אחר במקומו עם שאר קרבנותיו שהפריש לכשיטהר לאחר ז': **והכי נמי מסתברא.** דאקרבנותיו קאי מדקתני וחכמים אומרים יביא שאר קרבנותיו ויטהר מכלל דלרבי אליעזר סבירא ליה דאף ראשון לא עלה לו וצריך להביא אחר ג): ענין אחר **אמר רב מאי סותר נמי דקאמר ר' אליעזר סותר את קרבנותיו.** ולא מיבעיא זבח ראשון דאינו עולה לו אלא ג) אותו שהפריש תחלה צריך להחליף ויביא אחר במקומו וחכמים אומרים אותו ראשון בלבד לא עלה לו וצריך להביא אחר במקומו אבל שאר קרבנות שהפריש אינו צריך להחליף אלא לכשיטהר יביא אותם. ה"נ מסתברא דאקרבנות פליגי מדקאמרי רבנן דיביא שאר קרבנות ויטהר אלמא דשמעי מיניה דרבי אליעזר דאפי' אותן קרבנות שהפריש תחלה אינו יכול להביא לקרבנותיו ואמרו ליה רבנן מביא ומעשה נמי כו':

הדרן עלך שלשה מינין

כהן גדול ונזיר אין מיטמאין לקרוביהן. וכדמפרש בהן קראי לטומאה לקמן בגמ': **גמ' בשלמא כהן ונזיר.** שמעינן ד) להו הי מינייהו ליטמא תחילה דרבנן סברי כהן גדול (ג) שקדושתו קדושת עולם ורבי אליעזר סבר נזיר עדיף שכן מביא קרבן על טומאתו ויטמא כ"ג שאינו מביא קרבן על טומאתו ואל יטמא נזיר:

משוח

תוספות

ונטמא ר' אליעזר אומר סותר את הכל. ולא כל הימים[1] כדמפרש בגמ' דהא ר' אליעזר הוא דאמר [לעיל] בפ"ג (דף יז:) נטמא לאחר מלאת סותר ז' א] אלא סותר אקרבנות[2] קאמר ור' אליעזר לטעמיה דאמר בגמ' אחר המעשים כולם מותר לשתות יין ב] ומגלח הרי כשנזרק אחד מן הדמים עד [שיביא שאר הקרבנות אינו ראוי] לתגלחת והואיל ונטמא [קודם] שהקריב כולם כנטמא שחרית לפני הקריבו אף אחד מהן דמי ולא ראוי לתגלחת כל היום והוי קרבן ראשון שהביא כאילו הביאו תוך מלאת נימים שלא ראוי כלל לתגלחת דמי: **וחכ"א** יביא שאר קרבנותיו ויטהר. פי' לכשיטהר כן מפרש בירושלמי סתם[3] מעשה ג] דטהרה ואחר כך יביא קרבנות. ודאי אותו הזבח שהיה בהכשר לא יחזור ויביא ורבנן לטעמייהו דאמרי אחר מעשה יחידי מותר לשתות יין ומגלח הרי הוא קודש[4] שנטמא [ראוי] לתגלחת ולמה יסתור אותו [אבל][5] הזבחים שהקריב משנטמא יסתור דהא קפיד קרא שיביא קרבנות נזיר בטהרה ואח"כ כשיטהר[6] ויהיה לו הזאת ג' וז' יביאם [למנין סתירה][7] ד]: **במרים** התרמודית. מתרמוד: **והאמר** לעיל בפ"ק (דף ו:) ובפ' ג' (דף טז:) דטומאה דלאחר מלאת סותר [ז'] ולרבנן[8] [ל'] ובפ"ק פירשתי דמדרבנן הוא דמן התורה בסתירה הכא מספק דמשמע[9] הואיל ובחדא ראוי לתגלחת שנזרק[10] א' מן הדמים לרבנן [נמי דיין] בסתירת ז': סותר קרבנות. כדפי' במתני': דייק[11] נמי. בברייתא דבקרבנות איירי מדלייתו רבנן ראייה לדבריהם שאמרו[12] חכמים שאר[13] קרבנות:

הדרן עלך שלשה מינין

כהן גדול ונזיר אינן מיטמאין לקרוביהם. ה] בספרי[14] היא אבל מיטמא למת מצוה ולא גרסינן ליה כדמוכח בגמ'. כהן גדול הלכותיו בפרשת אמור אל הכהנים ונזיר בפרשת נשא:

ואל יטמא נזיר. שקדושתו עדיפא כיון שהזקיקתו תורה להביא קרבן על טומאתו מה שאין כן בכהן ו] למאן דאמר דיטמא נזיר ואל יטמא כהן ואפי' כהן הדיוט: **יטמא** כהן. ואפילו כהן גדול: **נזיר** קדושתו קדושת שעה. ואפי' אמר נזיר עולם מכל מקום סתם נזירות הוי שלשים יום (לעיל ה.): **בשלמא** כהן גדול ונזיר האי סבר כהן גדול עדיף והאי סבר נזיר עדיף. וטעמא דמ"ד[15] כמתניתין: **וכן** משוח בשמן המשחה. כ"ג שנמשח בשמן המשחה ומרובה בגדים קרי משנגנז שמן המשחה דיאשיהו גנז שמן המשחה שעשה משה כדאיתא בפ' הוציאו לו (יומא נב:) ואחריו לא היה כהן משוח בשמן המשחה אלא מרובה בגדים בלא שמן שהיו ממלאים ידיו בח' בגדים ולא היו יכולין לעשות שמן המשחה אחר למשוח בו כדכתיב (שמות ל) שמן משחת קדש יהיה זה לי לדורותיכם זה ולא אחר וכדאיתא בפ' קמא דכריתות (דף ה:) וכי נס א' בשמן המשחה היה והלא הרבה נסים נעשו בו שמתחלה לא היה אלא י"ב לוג ובו נמשח המשכן וכל כליו ואהרן ובניו כל ז' ימי המלואים ובו נמשחו כהנים גדולים ומלכים וכולו קיים לעתיד לבא שנאמר משחת קדש יהיה זה לי לדורותיכם והא דאמר התם (דף ה.) המפטם השמן ללמוד בו או למוסרו לצבור פטור הא דקתני למוסרו לצבור (ללמדם שידעו לעשותו) היינו בימי משה אם עשאו פטור או נמי למוסרו לצבור ללמדם שידעו לעשותו ולא שימשחו ממנו והשתא אחרי יאשיהו לא היה כהן נמשח בשמן המשחה אלא עובד בח' בגדים וכשר בכך בלא משיחה דת"ר בפ"ק דמגילה (דף ט:) משיח אין לי אלא בשמן המשחה מרובה בגדים מנלן ת"ל הכהן המשיח והשתא משוח ומרובה בגדים משכחת לה בדור א' כגון שנמשח א' לכ"ג ובתוך כך נגנז שמן המשחה ואירע בו קרי בכהן המשוח ומינו אחר תחתיו מרובה בגדים לעשות עבודה ביה"כ ז] וקשה דא"כ הל"ל משוח חזי לעבודה ומרובה בגדים לא חזי לעבודה דראשון חוזר לעבודתו כדקאמר גבי משוח שעבר ונראה לומר כגון שכהן גדול גלה ומינו אחר תחתיו ברבוי בגדים כגון שנגנז השמן כבר ושימש כמה שנים שאם אף[16] הראשון שב אינו חוזר לעבודתו שהרי שימש זה תחתיו כמה שנים והרי שניהם מהלכין בדרך כו': ד](ה"ג) דאילו משוח מביא פר הבא על כל המצות דכתיב אם הכהן המשיח יחטא לאשמת העם והביא פר וגו' ומרובה בגדים לא דכתיב בפ' הכהן המשיח דוקא משוח וליכא לפרושי משוח מביא פר העלם דבר של צבור כלומר שכהן משוח מקריבו ולא מרובה בגדים כדכתיב גביה ח] ולקח הכהן המשיח מדם הפר והא[17] ליתא דבתורת כהנים מוכח בהדיא דאף כהן הדיוט מקריבו ט] (ה"ג) וא"ת אי מיירי אחר יה"כ לא היה לו לקרותו לזה מרובה בגדים אלא שעבר[18] ואי מלאו מת מצוה ביה"כ והא קבורת מת מצוה לא דחי י"ט וכ"ש שבת ויה"כ וי"ל לעולם ביה"כ עצמו איירי ולא לקברו אלא לטלטלו מחמה לצל דשרי אפי' בשבת ואהא קאמר דמשוח בשמן עדיף ומטמא המרובה בגדים מחמה[19] לצל דמשוח עדיף דמייתי פר הבא על כל המצות אם הכהן המשיח הורה וטעה בהוראתו אבל מרובה בגדים אינו מביא פר על[20] כל המצות דמשיח דוקא כתיב אלא מביא כשבה או שעירה ביחיד ובהוריות (דף יא:) עיקר הדבר ופירושו ופר[21] הבא על כל המצות היינו בפר שהוא עצמו מביא שהורה בעצמו ועשה כהוראתו שהוראתו כהן משיח לעצמו כהוראת ב"ד לציבור:

מרובה

מסורת הש"ס

א) [לעיל יז: ופ"ג], ב) לעיל טז: לט: [לקמן סג:], ג) ס"א גדול, ד) שייך לע"ב.

◆

הגהות הב"ח

(א) גמ' וחכ"א יביא שאר קרבנותיו ויטהר ומעשה נמי כצ"ל ותיבות שמע מינה נמחק: (ב) במשנה כהן גדול ונזיר אינן מיטמאין: (ג) רש"י ד"ה בשלמא וכו' סברי כ"ג עדיף שקדושתו:

◆

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] תוד"ה ונטמא וכו' סותר ז' לבד אלא כצ"ל: ב] בא"ד מותר לשתות יין ומגלח וכו' מן הדמים עדיין [אינו ראוי] לתגלחת וכו' כצ"ל: ג] ד"ה וחכ"א וכו' מעשה דטהרה. תיבת דטהרה נמחק וצ"ב שטהר ואח"כ מביא קרבנותיה וכו': ד] בא"ד ואח"כ כשיטהר וכו' יביאם [למנין סתירה]. וצ"ב ותימה דהאמר לעיל בפ"ק דף ו' ופ"ג דף טז דטומאה דלאחר מלאת סותרת שלשים לרבנן ובפ"ק פירשתי דהוא מדרבנן גזירה אטו סתירה דמן התורה בסתירה הכא בסתם נזירות. ושמא הואיל וחזי לתגלחת שנזרק אחד מן הדמים די לרבנן נמי בסתירת ז' כצ"ל והד"א ודלא כדפוס ספר"מ שחלקוהו לשני דיבורים וטעות הוא. עכ"ל א"מ ריעב"ץ ודו"ק: ה] ד"ה כ"ג וכו' בספרים הוא וכו' כצ"ל: ו] ד"ה ואל וכו' משא"כ בכהן כאן הס"ד ואח"כ מה"ד למ"ד יטמא וכו' תיבת למ"ד נמחק וצ"ב והכ"א יטמא כצ"ל. א"מ: ז] ד"ה וכן משוח וכו' עבודה ביוה"כ. נ"ב כאן שייך קושית וא"ת וכו' האמורה בסוף הדיבור: ח] בא"ד ולא מרובה וכו' גביה ולקח תיבת ולקח נמחק וצ"ב והביא: ט] בא"ד דכתיב מוכח וכו' ה"ג. פי' כ"ג נמחק וצ"ב הגה"ה כצ"ל א"מ ריעב"ץ דקושיא זאת מקומה לעיל:

◆

הגהות התוספות

1. צ"ל ולא כל הימים קאמר. 2. צ"ל כל קרבנות. 3. תיבת סתם נמחק. וצ"ל עושה מעשה דטהרה כו'. 4. צ"ל והרי קודם. 5. צ"ל אבל שאר. 6. צ"ל ואחר שיטהר. 7. תיבות למנין סתירה נמחק. וכאן שייך הדבור שבסמוך וכצ"ל ודאמר לעיל בפ"ק ובפ"ג דטומאה כו'. והכל דבור אחד. וד"ה במרים שייך אח"כ. 8. תיבות ז' ולרבנן ל' נמחק. וצ"ל סותר ל' לרבנן. 9. תיבות הכא מספק דמשמע נמחק. וצ"ל שבעה פני ושמא הכא. 10. צ"ל משנזרק. 11. צ"ל דייקא נמי דבסתירת קרבנות איירי כו'. 12. צ"ל מתה שאמרו. 13. צ"ל מביא שאר. 14. בס"א בספרי' היא. 15. צ"ל כמתניתין. 16. צ"ל שאף אם. 17. צ"ל הא. 18. צ"ל שעבר כדבסמוך. 19. צ"ל נטלטלו מחמה. 20. צ"ל הבא על. 21. צ"ל דפר.

עין משפט נר מצוה

קי"ג א מיי' פ"ו מהל' נזירות הלכה ד:
א ב מיי' פ"ג מהל' אבל הל' ו סמג לאוין רלו:
ב ג מיי' שם הלכה ח ופ"ו מהל' נזירות הל' יא יב:
ג ד ה מיי' פ"ו מהל' נזירות הל' יג ופ"ג מהל' אבל הל' ט:

◆

נוסחת הריב"ן

א) פי' ובגמ' מפרש לה: ב) אחר מתחיו: ג) אלא אף אותן שהפריש כו' ויביא אחרים במקומן: ד) שמעינן הי מינייהו כו' כה"ג עדיף ויטמא נזיר ואל יטמא כ"ג שקדושתו כו' שכן מביא קרבן על טומאתו ולא יטמא נזיר הס"ד:

◆

פי' הרא"ש

ותיפוק לי מאחר כל המעשים. ואם באנו לומר דאינו חושש מזאת א"כ גם ההיא דיש לו כפים א"י למי' דר"א אתיא: זאת אומרת קסבר ר"ש נזיר שגלח על שלמי נדבה יצא השלמי נזיר ששחטן שלא לשמן לא עלה לשם חובה והרי הן כשלמי נדבה: דאמר קרא אשר תחת זבח השלמים ולא כתיב שלמיו משמע כל שלמים ויס"ג דאמר קרא (על) [ובשר] זבח תודת שלמיו ולא כתיב שלמים. ופי' הר' משה דמהאי קרא דרשי' בפ' התודה (דף ע"ח) לרבות שלמים נזיר ליום ולילה א', ומקשינן נמי שלמי תודה לשלמי נזיר שאם גילח עליהם יצא: מי שנזרק עליו א' מן הדמים ונטמא. ר"א אר' סותר את הכל. לא כל הימים קאמר כדמפרש בגמ' דר"א סבר נטמא אחר מלאת סותר שבעה. אלא סותר כל הקרבנות קאמר. ר"א לטעמיה דאמר אחר כל המעשים כולם שאינו מותר לשתות יין עד אחר הבאת כל קרבנותיו. נמצא כשנזרק א' מן הדמים עדיין אינו ראוי לתגלחת וכיון דס"ל לר"א שאין א' מן הקרבנות מתירו בתגלחת עד שיקריב את כולם א"כ כל קרבנותיו חשובים כקרבן [אחד] וכשנטמא קודם שהקריב כולו הרי כאילו נטמא שחרית קודם שהקריב אפי' א' מהם והוי הקרבן שהביא כאילו הקריבו תוך מלאת. וחכ"א יביא שאר קרבנותיו ויטהר פי' לכשיטהר. וכן מפ' בירושלמי בהאי מתני' יטהר ואח"כ יביא קרבנותיו ואותו הזבח שהביא בטהרה לא יחזור ויביאנו. רבנן לטעמייהו דאמרי אחר מעשה יחידי מותר לגלח. הרי האדם שנטמא נראה לתגלחת ולמה יסתור אותו זבח אבל שאר זבחים שהקריב משנטמא ודאי סותר דהא קפיד קרא שיביא קרבנות נזיר בטהרה. ולעיל פ"ק פירשתי דהא דסותר ל' יום לרבנן היינו מדרבנן דמן התורה סגי בסתירת ד' לבר פרא. ואיכא לספוקי הכא הואיל ונראה לתגלחת משנזרק א' מן הדמים אולי די בסתירת ד'. ולי נראה דלרבנן אין כאן סתירה כלל דכיון שנזרק א' מן הדמים מותר לשתות יין וליטמא למתים ולגלח ויצא מכלל נזיר ולא שייך ביה סתירה. מרים התרמודית. מתרמוד היתה. הכי נמי מסתברא דסותר קרבנותיו קאמר

א) שם הובא כך הקושיא למלאת אחריתא אבל ליום ולילה הוא בונגים (ג"ו) וכן מה שכ' התוס' כאן לענין נשמה הוא בונגים (ה') ונראה דנתוס' כאן חסר איזה תיבות וצ"ל ר"ש גורסין ועבר זמן כו' וכמו שכ' הרא"ש כאן.